

Plasti- ja kummitööstus panustab tootmise uuendamisse ja sihipärasesse õppekoostöösse

Plasti- ja kummitööstuse tööjõu- ja oskuste vajadust kujundavad lähiaastatel kolm suurt arengusuunda: tootmise kiirenev digitaliseerimine ja automatiseerimine ning tugevnev surve keskkonnamärgide täitmisele ja kõrgema lisandväärtusega toodete arendamisele.

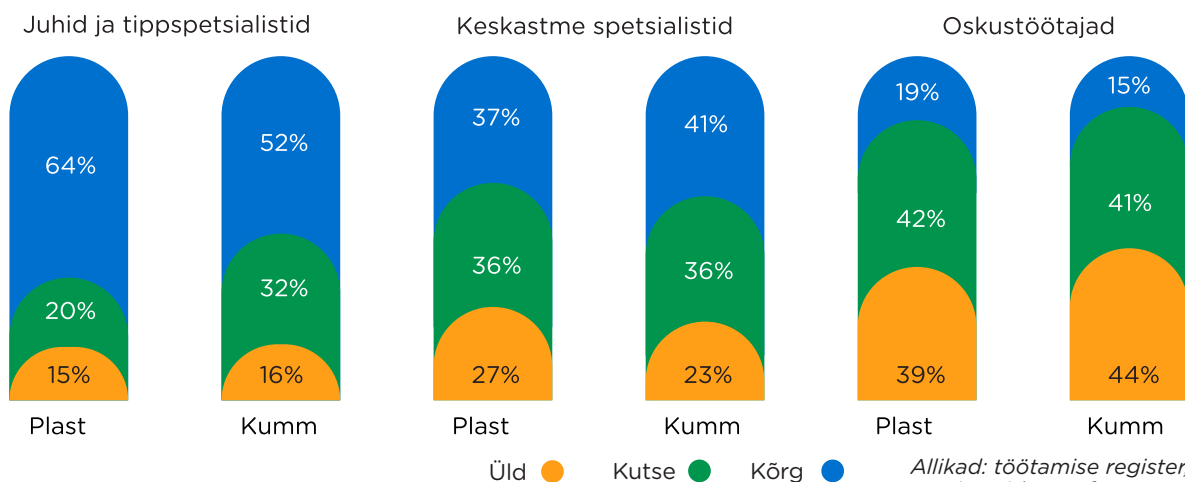
- Valdkonna ettevõtete konkurentsivõime sõltub järjest enam suutlikkusest arendada **materjalide taaskasutust toetavaid, ümbertöödeldavaid, biopõhiseid ja tehnoloogiliselt keerukamaid** tooteid ja lahendusi, mida hindavad nii rahvusvahelised partnerid kui ka lõpptarbijad.
- Kasvab nõudlus väiksemamahuliste ja tehnoloogiliselt keerukamate nišitoodete järele.** Tellimuste kiire vaheldumine suurendab tehniliselt võimekate töötajate ja tootearenduskogemusega inseneride vajadust.
- Euroopa Liidu regulatiivsed muudatused, sh pakendite kestlikkust puudutavad nõuded ja rangemad taaskasutuse sihtmäärad, suurendavad survet **kasvatada materjalitehnoloogia kompetentsi, investeerida tootmisprotsesside arendusse ning rakendada toodete elutsükli keskkonnamõju hindamist.**

Valdkonna töötajatest ligi 40% on kutse- ja üle veerandi kõrgharidusega. Enam kui kolmandikul on vaid üldharidus ning vajalikud oskused on kujunenud eeskätt ettevõttesisesel väljaõppe ja tööprotsessis õppimise kaudu.

- Plasti- ja kummitööstuse juhtide ning keemia- ja tootearendusinseneridena jõuab valdkonda tööle liiga **vähe plastitehnoloogia ja materjaliteaduse õppekavade lõpetanud.**
- Valdkonnas töötamiseks otseselt (plast, materjaliteadus) või kaudselt (erinevad keemiatehnoloogia õppekavad) sobiva **kõrgharidusega** lõpetajaid on valdkonna tööjõuvajaduse seisukohalt piisavalt, kuid rakendumine on väga tagasihoidlik. Innovaatilised ettevõtted teevad pidevalt koostööd kõrgkoolidega, et suurendada oma nähtavust ja kõrgkooli lõpetajate huvi valdkonna vastu.
- Enamik **rahvusvahelise magistriõppekava** „Puidu-, plasti- ja tekstiilitehnoloogia“ lõpetajaid ei asu tööle Eesti tööstusettevõtetes ning plast ei ole kolmikõppekavas eelistatuim valik. Rohkem on viimastel aastatel kõrgharidusega spetsialiste valdkonda tööle tulnud tehniliste erialade, nagu masinaehitus, tootearendus ja tootmistehnika, lõpetajate hulgast.
- Ainus spetsiaalselt plastitööstuse vajadustest lähtuv õppekava** on Hiiumaa Ametikoolis õpetatav plastitöötamise seadistaja eriala. Kuna õppekava rahastus on olnud projektipõhine, on õppesse tekkinud pikem paus. PRÕM+ rahastuse toel taasavatud õppegrupp täitus 2025/26. õppeaastal kiiresti.

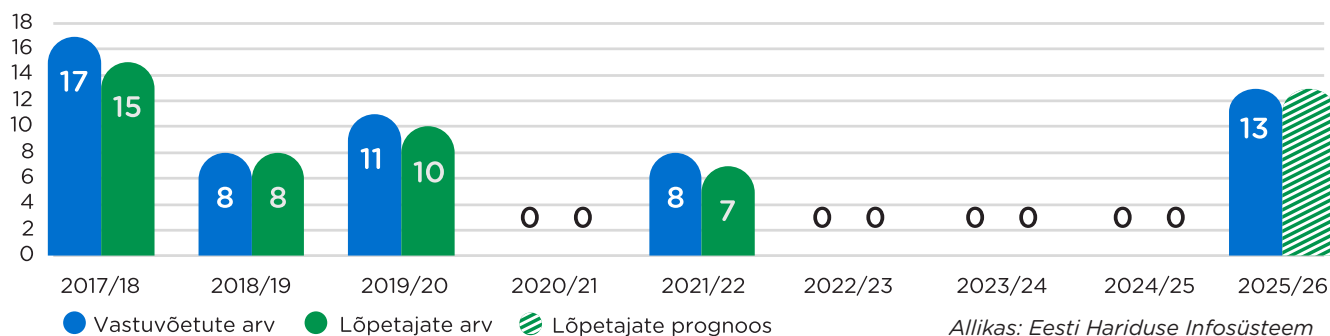
Plasti- ja kummitööstuse töötajad moodustavad kogu töötleva tööstuse töötajaskonnast ligi 4% (4250 inimest), neist enamik (87%, 3690 inimest) töötab plastitööstuses.

Plasti- ja kummitööstuses hõivatute haridustase (%) 2024. aastal

Allikad: töötamise register, Eesti Hariduse Infosüsteem

Plastitööstluse seadistaja kutseõppe õppekava vastuvõetud ja lõpetanud 2017/2018. kuni 2025/2026. õppeaastani, 2025/26. lõpetajate prognoos

Põhikutsealade hõiveprognoos ning hinnang tööjõuvajaduse ja -pakkumise tasakaalule

	Hõivatuid 2024	Prognos 2033	VAJADUS/ PAKKUMINE TASEMEHARIDUSEST	VAJADUS VS. PAKKUMINE
Juhid	290	→ 290		PUUDU
Keemiainsenerid	15	→ 15	105/45	PUUDU
Tootearendusinsenerid	65	↗ 70		PUUDU
Tööstusinsenerid	115	↗ 125	40/30	PUUDU
Keskkonnaspetsialistid	5	↑ 10	5/20	OK
Meistrid ja töödejuhatajad	115	→ 115	25/10	VÄLJAÕPE TÖÖKOHAL
Kvaliteedikontrollijad ja katsetajad	95	↘ 85	5/40	TURUTÖRGE
Tööstusseadmete ja masinate mehaanikud	295	↗ 320	105/100	PUUDU
Tööstusseadmete ja masinate seadistajad	335	↗ 360	90/10	PUUDU
Tootmiseseadmete ja masinate operaatorid	2050	↘ 1740	110/30	VÄLJAÕPE TÖÖKOHAL

↑ – keskmine kasv (kümne aasta jooksul kuni 20%)
 ↗ – väike kasv (kümne aasta jooksul kuni 10%)
 → – püsib stabiilsena (kümne aasta jooksul ± 5%)
 ↘ – väike kahanemine (kümne aasta jooksul kuni 10%)
 ↘ – keskmine kahanemine (kümne aasta jooksul kuni 20%)

Plasti- ja kummitööstuses jääb kümne aasta vaates puudu u 200 kõrg- ja kutseharidusega töötajat. Teravam on probleem inseneridega, erialase kutseharidusega töötajate puudust on suudetud katta väljaõppega töökohal. Valdkonnas on vaja rohkem automaatikuid, mehhatroonikuid ja heade elektrialaste teadmistega töötajaid.

Plasti- ja kummitööstuse lähiaastate suurim proovikivi ei ole niivõrd täiendava tööjõu leidmine, kui materjalispetsiifiliste teadmiste ja oskustega töötajate nappus.

- Valdkonna tööandjad Eesti Plastitööstuse Liidu eestvedamisel peavad oluliseks **töötada koostöös Tallinna Tehnikaülikooliga välja turundus- ja teavituskava, et tutvustada noortele plastitehnoloogia õppe- ja karjäärivõimalusi** ning kasvatada eriala omandamise vastu huvi.
- Selleks, et leevendada tootmiseseadmete seadistamise, hoolduse ja automaatikasüsteemide käitamise tööjõupuudust kogu tööstuse vaates, tuleks **suurendada mehhatroonika, automaatika ja elektroonika erialade vastuvõttu kutseõppes.**
- Arvestades kasvavat vajadust tööstusmasinate seadistajate ja mehaanikute järele, toetavad nii plasti- kui ka kummitööstuse ettevõtted **Hiiumaa Ametikooli ja Tallinna Tehnikakõrgkooli koostöös korraldatava töökohapõhise plastitööstluse seadistaja kutseõppe jätkumist ja õppekava uuendamist.**
- Plasti- ja kummitööstuses **kasvab vajadus toodete kestlikkuse, tooteohutuse ning keemia- ja materjalitehnoloogia alaste teadmiste ja oskuste järele.**